

از خود، به رخم خود، برای دیگری: خوانشی لویناسی-فمینیستی از رمان پیر اثر شارلوت ماری ماتیسن

مسعود رستمی (نویسنده مسؤول)

استادیار زبان و ادبیات انگلیسی، دانشگاه یزد، یزد، ایران

سحر مرتضوی

کارشناس ارشد زبان و ادبیات انگلیسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

چکیده

هنگامی که شارلوت ماری ماتیسن در سال ۱۹۲۹ نوشتن رمان پیر را آغاز نمود، جنبش‌های گوناگونی در جهت احقاق حقوق زنان در حال شکل گرفتن بود. علی‌رغم این که این رمان حاوی اشاراتی متعدد به مسائل زنان است، به اندازه سایر آثار ادبی روزگار خود مورد توجه منتقدان قرار نگرفت. سرانجام پس از گذشت چند دهه، رمان مذکور به یکی از پرفروش‌ترین آثار ادبیات داستانی در اقصی نقاط عالم و به خصوص ایران مبدل گشت. از این روی، مقاله حاضر در صدد آن است که خوانشی لویناسی-فمینیستی از رمان پیر، با تکیه بر دیدگاه‌های فمینیستی و آرای فیلسوف فرانسوی امانوئل لویناس در باب اخلاق و دیگری، ارائه نماید. نقطه مشترک میان فمینیسم و فلسفه لویناس، رابطه بین خود و دیگری است که از نظر هر دو نحله‌ی فکری، باید تغییر کند. به طور معمول در رابطه بین خود و دیگری مردان در درجه اول و به عنوان قدرت غالب و زنان در رتبه‌ی بعدی، به عنوان جنسیت دوم و دیگری انگاشته می‌شوند. از طرفی اخلاق براساس نظریه لویناس، بر رابطه‌ای شایسته و متعادل بین خود و دیگری تأکید دارد. در نتیجه، رابطه بین خود و دیگری و نیز ذات و وجود دیگری ارزش و اهمیت پیدا کرده و تعریف جدیدی از آن ارائه می‌شود. خوانش حاضر از رمان پیر نشان می‌دهد که چگونه رابطه بین خود و دیگری، که در ابتدا با هوس‌های نفسانی آغاز می‌گردد، سرانجام به رابطه‌ای اخلاقی ختم می‌شود. به علاوه، شخصیت زن، استقلال و هویت خود را که در ابتدا تحت سلطه و انقیاد مردان است را بازمی‌یابد.

واژگان کلیدی: امانوئل لویناس؛ پیر؛ خود و دیگری؛ شارلوت ماری ماتیسن؛ فمینیسم.